

Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Gymnázium Václava Hraběte, Hořovice, Jiráskova 617

Jiráskova 617, 268 01 Hořovice

Identifikátor školy: 600 006 816

Termín konání inspekce: 8. – 10. a 13. – 14. prosinec 2004

Čj.:	b6-1011/05-5102
Signatura:	kb2zy514

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Gymnázium Václava Hraběte, Hořovice, Jiráskova 617 je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je od 1. července 2001 Středočeský kraj, Zborovská 11, 150 01 Praha 5. Gymnázium sídlí společně se základní školou v historické budově, která je majetkem města Hořovice.

Ve škole jsou vyučovány dva studijní obory, gymnázium – všeobecné s délkou studia čtyři roky a gymnázium – všeobecné s délkou studia osm roků. V době prováděné inspekce studovalo ve dvanácti třídách 339 žáků (226 žáků v osmiletém studijním cyklu v osmi třídách a 113 žáků ve čtyřletém studijním cyklu ve čtyřech třídách).

PŘEDMĚT INSPEKCE

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

1. personálních podmínek vzdělávání v předmětech český jazyk a literatura, dějepis, občanská výchova, základ společenských věd, matematika a fyzika ve školním roce 2004/2005,
2. materiálně-technických podmínek vzdělávání ve školním roce 2004/2005 se zaměřením na předměty uvedené v bodě 1,
3. průběhu a výsledků vzdělávání ve školním roce 2004/2005 se zaměřením na předměty uvedené v bodě 1.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Výuka sledovaných předmětů byla zabezpečena kvalifikovanými učiteli. Český jazyk a literaturu vyučuje pět a dějepis dva učitelé s odpovídající odbornou a pedagogickou způsobilostí. Vynikající byly rovněž personální podmínky pro výuku fyziky a matematiky, kterou zajišťuje pět učitelů s příslušnou kvalifikací se střední nebo dlouhodobou praxí. Dále je příkladně zabezpečena výuka občanské výchovy a základů společenských věd třemi plně kvalifikovanými vyučujícími. Skladba úvazků respektuje odborné vzdělání a praxi sledovaných učitelů. Výchovná poradkyně si předepsanou kvalifikaci doplňuje studiem výchovného poradenství.

Organizace školy je zřetelná a funkční. Vyplyvá z organizačního řádu, provozního řádu, ze závěrů jednání pedagogické rady, z pracovních náplní, z pokynů ředitele a z dalších operativně vydávaných dokumentů. Pracovní role jsou jasně určeny, povinnosti a práva zaměstnanců vymezeny. Vedle ředitele se na řízení školy podílí v rámci svých kompetencí zástupkyně ředitele, v ekonomické a mzdové oblasti napomáhá vedení školy hospodárka. Pedagogičtí pracovníci zastávají řadu různých funkcí – třídní učitelé, předsedové předmětových komisí, správci kabinetů, výchovná poradkyně, metodička prevence, metodik ICT, správce počítačové sítě, metodik environmentální výchovy, bezpečnostní technik, kronikář a další. Přenos informací uvnitř školy je řádně zajištěn. K předávání informací slouží zejména jednání pedagogické rady nebo operativně svolávané provozní porady a osobní jednání vedení školy se zaměstnanci. Každoročně jsou vydávány plán akcí a činností školy členěný v horizontu měsíců (tzv. Kalendář školního roku), týdenní pokyny, případně další informační materiály. Aktuální informace jsou zveřejňovány také pomocí nástěnky. Poradními orgány ředitele školy jsou pedagogická rada řádně svolávaná ve stanovených termínech a studentská rada tvořená volenými zástupci všech tříd. Ustanoveny jsou

předmětové komise českého jazyka, cizích jazyků, matematiky a fyziky, přírodních věd, společenských věd, estetických výchov, tělesné výchovy a sportovních aktivit a komise informatiky a výpočetní techniky. Oficiálně se členové předmětových komisí scházejí dvakrát až čtyřikrát do roka, neformálně si však předávají zkušenosti a spolupracují prakticky každodenně. Komise projednávají výběr pomůcek a učebních textů, nabídku akcí pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále DVPP), organizaci předmětových soutěží a exkurzí, hodnocení znalostí a pomoc žákům, např. v přípravě k maturitě a další organizační záležitosti. Zabývají se také rozvržením učiva do jednotlivých ročníků. Účinně napomáhají vedení školy garantovat plnění učebních plánů a učebních osnov. Dostatečně se však nevěnují vedení vyučujících k zavádění činnostních a aktivizujících metod do výuky.

Demokratický způsob vedení pracovníků je velmi dobře doplňován osobním příkladem ředitele školy, který vhodně rozdělil kompetence mezi pracovníky vedení školy a zaměstnance, ale řadu úkolů plní a kontroluje i nadále sám (rezervy byly zjištěny v propracovanosti týmové spolupráce). Vnitřní kontrolní systém je založen na osobní odpovědnosti vedoucích pracovníků, je velmi dobře písemně zpracován do dokumentu s názvem „Vnitřní kontrolní systém“. Hospitační činnost je prováděna ředitelem v odpovídajícím počtu (29 zapsaných hospitací v třídních knihách), zástupcem ředitele již podstatně méně (zapsány pouze 4 hospitace). Z hospitačních záznamů vyplývají rezervy v aplikaci zjištěných závěrů, které nebyly vždy jednoznačně stanoveny. Plánování v oblasti lidských zdrojů má velmi dobrou úroveň. Personální situaci a její předpokládaný vývoj vedení školy průběžně analyzuje a připravuje opatření se stanovenými konkrétními cíli (Dlouhodobý plán rozvoje školy). Další vzdělávání probíhá dle plánu personálního rozvoje, je však omezeno finančními možnostmi a dostupnou nabídkou. Hodnocení pedagogů je prováděno pravidelně v každém školním roce a má motivující charakter pro jejich další práci.

Personální podmínky vzdělávání měly celkově velmi dobrou úroveň.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Čtyřpodlažní starší budova je součástí školního areálu jejímž správcem je základní škola (celý areál je majetkem města Hořovice). Gymnázium má v pronájmu v suterénu šatny, malou tělocvičnu, dvě jazykové učebny, elektrotechnickou laboratoř a chemickou laboratoř. V přízemí, v prvním a druhém patře a v půdní vestavbě budovy má škola k dispozici celkem šestnáct učeben (z toho čtyři jsou zařízeny jako odborné učebny – pro biologii, fyziku, jazyky, výpočetní techniku) a sedm kabinetů. Vedení školy (ředitel, zástupce ředitele a hospodářka) využívá pro svou činnost dvě kanceláře. Většina tzv. univerzálních učeben je standardně vybavena školním nábytkem a má dobrou estetickou úroveň. Podnětnost těchto učeben pro sledovanou výuku byla pouze vyhovující. Kabinety jsou malé a neumožňují uskladnění většího množství pomůcek. Ve škole není sborovna. Žákovská i odborná knihovna je velmi dobře vybavená. Žáci mohou volit mezi 5 612 tituly beletrie a spolu s učiteli mohou čerpat informace z 6 064 titulů odborných publikací.

Citelným nedostatkem je absence učebnic a čítanek pro český jazyk a literaturu v maturitních ročnících gymnázia. V těchto třídách byla výuka podporována pouze ukázkami umělecké literatury z vlastních knih vyučujících a chronologickými příručkami s faktografickými údaji. Naopak v nižších třídách žáci s učebnicemi pracovali a funkčně je využívali pro svoji potřebu. Pro výuku dějepisu mají žáci k dispozici učebnice, nástěnné mapy, školní atlasy, obrazovým materiál, množené texty apod. Vyučující disponují sadou audio a video nahrávek, které byly vhodně využity při vyučování. Dostupné pomůcky byly využívány nesystematicky.

Pro výuku fyziky jsou vytvořeny celkově velmi dobré materiální podmínky. Většina hodin byla vyučována v odborné pracovně. Je to posluchárna se stupňovitým uspořádáním žakovských stolků, k nimž však není instalován přívod elektrického napětí, vody ani plynu. Rozměrná katedra velmi dobře umožňuje předvádění demonstračních pokusů. K ilustraci učiva zde slouží také moderní dataprojektor s kamerovým okruhem, televizní technika a zpětný projektor. Ve skříních je skladována starší odborná literatura a některé pomůcky. Výzdoba pracovny byla strohá, učivo předmětu však v dostatečné míře aktualizuje. Menší část výuky fyziky probíhala také v nově zřízené učebně, která není pro předmět speciálně vybavena a z níž je ale přístup ke skladu novější odborné literatury a videokazet. V dosahu obou učeben je malá přípravná, odkud lze převážet do tříd sestavené aparatury. Většina pomůcek je uskladněna ve vitrinách na chodbě. Převažují starší demonstrační pomůcky, pamatováno je ale také na jejich postupnou obnovu. Pořízena byla např. souprava pro jadernou fyziku, laser aj. Pro cvičení a praktika je určena elektrotechnická pracovna, vybavená rozvody napětí do lavic, stavebnicemi pro frontální žakovské práce a bohatým výběrem měřicích přístrojů, elektrotechnických součástí a dalšího materiálu.

Pro výuku předmětu občanská výchova (třídy prima až kvarta) mají žáci učebnice. Ve čtyřletém gymnáziu a kvintě až oktávě víceletého gymnázia byly žákům doporučeny pro předmět základy společenských věd různé učební texty a učebnice, které v navštívených hodinách neměli k dispozici.

Ve sledované výuce matematiky nebyly využity žádné pomůcky, v učebnách mimo jedné nebyl dostupný žádný názorný materiál. Didaktická technika (zpětný projektor) byla použita ojedinele. Zastaralost a malý počet dostupné výpočetní techniky (pouze jedna odborná učebna s počítači ve škole) neumožňuje její soustavné využití pro výuku. Učebnice byly velmi dobře využívány v nižších ročnících víceletého gymnázia, méně již ve vyšších ročnících obou studijních oborů.

Didaktickou techniku měli vyučující k dispozici pouze v několika učebnách. Počítačové programy určené sledovaným předmětům nebyly použity vůbec. Rezervy byly zjištěny v kontrolním systému efektivního a soustavného využívání pomůcek a didaktické techniky, což vyplývá z předloženého plánu kontrolní a hospitační činnosti ve školním roce 2004/2005, kde je minimálně plánován prostor této problematice.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání měly celkově dobrou úroveň.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Vzdělávací programy gymnázia (generalizované učební dokumenty pro osmileté a čtyřleté gymnázium) jsou realizovány v souladu s rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení a výuka probíhala podle schválených učebních dokumentů. Úpravy učebních plánů byly v souladu s celkovým počtem hodin v platných učebních dokumentech a odpovídaly personálním a prostorovým možnostem školy. Dílčí nedostatky byly zjištěny ve způsobu a kvalitě záznamů do třídních knih (nekonkrétní zápisy, které nezachycovaly prokazatelně průběh vzdělávání), ostatní formální vedení pedagogické dokumentace mělo průměrnou úroveň.

Kladným prvkem je zařazení široké nabídky volitelných a nepovinných předmětů do rozvrhu, ale tím nejsou ve všech dnech naplněny optimálně psychohygienické požadavky. Práva a povinnosti žáků včetně vnitřního režimu školy jsou velmi dobře zpracovány v písemném dokumentu „Školní řád a režim školy“ s platností od 1. září 2004.

Ředitelkou školy je jmenována výchovná poradkyně, která tuto funkci vykonává od roku 2000. V současné době je v polovině kvalifikačního studia výchovného poradenství. O své práci hovoří se zaujetím a právě studium jí pomáhá objevovat další možnosti a cesty směrem k výchově žáků. Vedle poradenské a diagnostické činnosti (škola v letošním školním roce eviduje pouze jednoho žáka se specifickou poruchou učení) se zabývá především profesní orientací, která se stává pro gymnazistu prioritou. Ve škole působí jmenovaná školní metodička prevence sociálně patologických jevů. Vede sešraný tým pedagogů, kteří prošli kurzy zážitkové pedagogiky a při akcích pořádaných školou testují fyzickou a psychickou zátěž žáků. Školní metodička má o sociálně patologických jevech široký přehled, neustále se vzdělává (získala akreditaci metodika prevence na Pedagogické fakultě v Praze). Informace získává od žáků nejen pozorováním, rozhovory, ústním zjišťováním, ale i dotazníkovými akcemi. V lednu 2004 proběhla informativní akce mapující výskyt drog ve škole a jejich spojení s volnočasovými aktivitami žáků. Závěry byly porovnávány s výsledky ankety žáků pražského gymnázia. Takřka žádný výskyt výchovných problémů popřípadě jejich zastavení ihned v zárodku je prezentací velmi dobré práce obou poradkyň. Jejich působení ve škole je pro rodiče, žáky i ostatní učitele přínosné.

Sebedůvěra a sebehodnocení žáků jsou silně podporovány řadou školních, mimoškolních a zájmových aktivit. Reakce žáků (zástupci studentského parlamentu) při rozhovoru s inspektory ukázaly na silnou sounáležitost se společenstvím školy. Klima školy přispívá velmi dobře k realizaci vzdělávacího programu.

Informační systém vůči žákům a rodičům nezletilých žáků je funkční. Zabezpečen je pro žáky denními informacemi na veřejně přístupné nástěnce, měsíčními informacemi prostřednictvím jednání studentské rady, aktuálními informacemi na zvláštní nástěnce výchovného poradce a třídními učiteli v rámci třídnických hodin. Informace rodičům jsou zprostředkovány pomocí schůzek „Sdružení rodičů a přátel gymnázia“, třídními schůzkami rodičů, individuálními konzultacemi ředitele školy, výchovného poradce, třídními učiteli a ostatními vyučujícími, výroční zprávou, školním časopisem, almanachem vydávaným jednou za pět let, pořádanými dny otevřených dveří (jednou v roce) a zpráv v regionálním tisku.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk a literatura

Rozdělení učiva do jednotlivých ročníků provedla předmětová komise v souladu s učebními osnovami. Předložené časově-tematické plány mají různou úroveň od rámcového zpracování, kde rozpis konkrétního učiva chybí, přes konkrétně stanovené učivo s bližším časovým určením. Obsahové složky předmětu (literární, jazykové a slohové) jsou zapracované dle díkce učebních osnov, složka komunikační výchovy je realizována v daleko menší míře, než jakou uvádějí učební osnovy. Předmětová komise tuto oblast plánování řeší a zabývá se jí. Cíle výuky byly přiměřeně stanoveny vzhledem ke studijním oborům a profilu žáka gymnázia. S probíranými tématy byli žáci na začátku hodin seznámeni. Učitelé se ve značné většině zaměřovali na obsah hodin, formy, jakými učivo předávali, byly druhotné. Jejich hlavní snahou bylo předat žákům maximum informací.

V průběhu inspekce bylo hospitováno opakovaně u všech pěti vyučujících. Jejich odborná a pedagogická způsobilost je vynikající, neboť všichni splňují dané kvalifikační předpoklady. Menší měrou ovlivnilo dosažené vzdělání vyučujících rozmanitost aplikovaných forem a metod práce.

Materiální podpora patřila k nejslabším stránkám navštívených hodin. Dostupných pomůcek a audiovizuální techniky využívaly učitelky jen v několika hodinách, práce s učebnicí byla zastoupena okrajově. V části hodin chyběl názor, žáci nemohli pracovat s informacemi různého charakteru, jelikož v hodinách chyběly slovníky, odborné a jazykové příručky. V několika hodinách měl umělecký text pouze vyučující, takže žáci byli odkázáni na jeho

reprodukcí. Výjimku tvořila výuka ve třídě tercie, která byla výborně materiálně podpořena. Prostředí kmenových učeben není ve vztahu k předmětu motivující, ale umožňuje základní realizaci stanovených výchovných a vzdělávacích cílů.

V oblasti vyučovacích metod, forem a organizace práce vycházely největší rozdíly ze stylu práce jednotlivých vyučujících. Dominantním stylem práce byla frontální výuka. Tento model vyučování přiměl k tvůrčí spolupráci jen aktivní jedince, kteří reagovali na frontálně kladené otázky. Krátká práce ve dvojicích se objevila v sedmi hodinách z patnácti sledovaných, skupinová práce byla zaznamenána ve dvou hodinách. Činnostní pojetí výuky často absentovalo, žáci měli především poslouchat a zapisovat nové učivo. Vyučující odváděli maximum práce za žáky, kteří se k vlastnímu jazykovému projevu dostávali zřídka. Pedagogové nedělali podstatné rozdíly v přístupu k žákům nižších ročníků víceletého gymnázia na straně jedné a vyšších ročníků tohoto studia a žákům čtyřletého gymnázia. Z hlediska časové organizace výuky nebyl v závěru hodin vyčleněn čas na shrnutí a procvičování probraného učiva. Naopak dva zkušební vyučující využívali různé informační zdroje a postupy při řešení úloh, zadávání problémových úkolů, práce s uměleckým textem s cílem porozumění a především prožitku.

S absencí závěrečného hodnocení úzce souvisela i malá motivace žáka. Vyučující často vycházeli z představy automatického zájmu gymnaziálních žáků o předmět, kdy motivujícím mělo být pro žáky samotné téma hodiny. Aktivní spolupráce jednotlivců nebyla často vyučujícími hodnocena, což snižovalo celkovou úroveň motivace. Aktualizace učiva a mezipředmětové vztahy podpořené názorem vyvolaly žakovský zájem v tercii, septimě a 3. ročníku.

Oblast interakce a komunikace je nejlépe hodnocenou oblastí výuky českého jazyka a literatury. Vzájemný vztah učitelů a žáků byl korektní, vstřícný, daná pravidla byla respektována.

Zhodnocení podílu žáka na úspěšném či méně úspěšném splnění cíle vyučovací hodiny prováděli učitelé pouze v části hodin. Správné odpovědi a dobře odvedenou práci žáků přijímali vyučující automaticky, chválu a povzbuzení nahlas neprojevovali. Učitelé jen minimálně ocenili žakovský pokrok. Podklady pro klasifikaci získávají vyučující tradičním zkoušením (ústním, písemnými testy, kontrolními diktáty a slohovými pracemi). Frekvence klasifikace je dostatečná. Vzájemné hodnocení a sebehodnocení žáků využívali učitelé výjimečně.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk a literatury byly hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu dějepis

Plánování obsahu tematických celků se vyznačuje koncepční týmovou prací předmětové komise. Vyučující rozdělují učební osnovy do prvního až čtvrtého ročníku čtyřletého a primy až oktávy víceletého gymnázia. V případě zájmu si žáci mohou vybrat volitelný předmět seminář z dějepisu, který je otevřen jako dvouletý či jednoletý. Osnovy předmětu jsou rozpracovány učiteli do časově-tematických plánů, které mají funkční charakter. Stanovené cíle ve výuce respektovaly aktuální stav třídy, návaznost probíraného učiva na předcházející byla zajištěna. Propracovaný pedagogický styl především u zkušené vyučující vycházel z dokonalé znalosti profilu absolventa gymnaziálního žáka a jeho případného studia na školách vyššího typu.

Věcná a odborná stránka výuky byla zajištěna dvěma kvalifikovanými pedagogy, erudovanou zkušenou vyučující a začínajícím pedagogem, jehož styl práce byl postaven na kvalitních odborných znalostech.

Estetická úroveň učeben vzhledem k probíraným tématům žáky nijak nemotivovala. Kmenové učebny působící zastaralým a strohým dojmem zajišťovaly pouze standardní vybavení. V hodinách bylo pracováno s nástěnnými mapami, odbornými učebnicemi, které ale nebyly vhodně využity ve všech hodinách, s atlasy, historickými dokumenty, videonahrávkami. Názornost vyučování doplňoval podpůrný materiál obrazového a textového charakteru. Audiovizuální technika s výjimkou videa nebyl použita.

Výuka byla promyšlená, systematická, ve struktuře hodin na sebe jednotlivé složky logicky navazovaly. Vyučující zadávali problémové úkoly, kladli vyvozovací otázky, volili kooperativní formy práce pro jasné porozumění dějinných souvislostí. Realizované vyučování bylo postavené na jednoduchém střídání induktivní a deduktivní myšlenkové operace, využívány byly mezipředmětové vztahy a aktualizace. Začínající pedagog promýšlel efektivní formy práce, které velmi dobře uplatnil v nižším ročnících víceletého gymnázia. Ve vyšších ročnících nedokázal žáky dostatečně korigovat. Didaktický styl zkušené vyučující byl postaven na činnostních metodách práce a učil žáky konstruktivně přemýšlet. Vyučování se vyznačovalo zastoupením frontální, skupinové i individuální práce. Psychohygienické podmínky byly respektovány, aplikované metody byly voleny účelně.

Vyučující vhodně využívali připravenou motivaci. Ponejvíce pracovali s mezipředmětovými vztahy, aktualizací, úvahou, problémovými otázkami. Žáci pracovali se zaujetím především v hodinách, které preferovaly týmovou práci. Z vedené výuky obou vyučujících byl patrný velmi pěkný vztah k historii, jejich způsob výkladu doplněný zajímavostmi a vedený k účtě ke kulturnímu dědictví lidstva byl pro žáky dostatečným motivačním stimulem.

Klima tříd, akceptování stanovených pravidel komunikace mezi učiteli a žáky mělo dobrou úroveň. Žáci dostávali prostor pro argumentaci, vyjádření vlastního názoru. Jejich komunikativní schopnosti byly v dějepisu přiměřeně rozvíjeny.

Podklady pro klasifikaci získávali učitelé tradičním ústním a písemným zkoušením. Obsah testů zadávaných po probraném tematickém okruhu měl velmi dobrou odbornou úroveň. Málo využívané bylo průběžné hodnocení ve výuce zkušené učitelky, žákům se dostávalo jen výjimečně ocenění známkou nebo pochvalou. Naopak vyučování mladého pedagoga nepostrádalo hodnocení práce na samostatných úkolech, pochvalu a povzbuzení.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu dějepis byly hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu fyzika

Hospitováno bylo u všech vyučujících, a to v sedmi hodinách fyziky a ve dvou hodinách praktických cvičení. Všechny hodiny byly zodpovědně připraveny především co do obsahu učiva a zčásti i po stránce zajištění materiální podpory. Učivo je plánováno v souladu s osnovami předmětu, s ohledem na logickou posloupnost témat a přiměřeně k věku a zkušenostem žáků.

Kvalifikace vyučujících se příznivě projevila odbornou správností výuky a jasnou strukturovaností učiva. Malá pozornost však byla věnována přípravě metodických postupů.

Větší část výuky probíhá v tzv. výkladových hodinách. V takto pojatých hodinách pozorovaných během inspekce převládal tradiční frontální styl práce. Výběr metod spočíval hlavně ve výkladu látky doplněném občasným kladením otázek. Pozitivem bylo ilustrování učiva řadou demonstračních pokusů, využitím moderní didaktické techniky, zařazením filmové ukázky a pod. Zhlédnuta byla ale také hodina bez významnější materiální podpory. Činnost žáků se po většinu vyučovacího času omezovala na naslouchání, pozorování a jen příležitostné glosy či odpovědi na otázky. Upevňování učiva ani diferenciaci postupů vzhledem k rozdílným schopnostem žáků nebyl věnován patřičný prostor. Práce s alternativními zdroji informací až na výjimku zařazena nebyla. Žáci neměli možnost,

vyhledávat, třídit a zpracovávat fakta, provádět frontální pokusy, podílet se větší měrou na myšlenkových konstrukcích, zkoumat, objevovat a formulovat zákonitosti. Chyběla samostatná práce, skupinová práce a další činnosti formy učení. Jen částečně je tato praxe kompenzována jednou týdně nebo jednou za čtrnáct dní zařazením cvičení a praktik z fyziky. V těchto hodinách si mohou žáci prakticky ověřovat získané poznatky nebo procvičují fyzikální příklady pomocí matematického aparátu. Zhlédnuty byly dvě hodiny praktik, kde žáci v několika skupinkách sestavovali aparaturu, prováděli měření a výpočty fyzikálních veličin, výsledky zapisovali formou laboratorního protokolu. Pracovali přitom podle návodu sděleného učitelem. Na stanovení postupu, navržení tabulky či tvorbě zápisu se ale podíleli jen minimálně. Určitý prostor k vlastní úvaze dostali při formulování stručného závěru. Z hlediska psychohygieny nebyly v pozorované výuce shledány podstatné nedostatky.

Motivace žáků k práci měla v různých hodinách či v různých fázích výuky poněkud rozdílnou úroveň, většinou však převažoval trvalý zájem o dění ve třídě. Pozitivně při tom působil příznivý vliv osobnosti všech vyučujících a snaha žáků vyhovět jejich požadavkům. Pozornost narůstala zejména při předvádění efektních demonstračních pokusů nebo při zařazení didaktické či promítací techniky. V menší míře se uplatnily také dotazy na zkušenosti žáků, uvádění mezipředmětových vztahů a v náznacích i problémově formulované otázky. Nejúčinněji byli žáci aktivizováni v hodinách fyzikálních praktik.

Ve všech hodinách byla vytvořena velice pozitivní atmosféra nasvědčující vzájemné úctě mezi vyučujícími a žáky. Pravidla komunikace žáci se samozřejmostí dodržovali a vystupovali kultivovaně. Při práci v laboratoři jednali klidně a věcně. Prostoru pro připomínky, náměty, dotazy a vyjádření potřeb měli žáci dostatek, využívali jej však jen okrajově. Systematický rozvoj komunikačních dovedností a diskuse ve většině hodin chyběl. Značnou část komunikačního prostoru si tak pro svůj projev ponechávali vyučující.

Ve zhlédnutých hodinách byli žáci hodnoceni v malé míře, většinou potvrzením správnosti dílčích odpovědí, pochvalou apod. Klasifikace byla pozorována výjimečně, byla ale vždy objektivní a srozumitelná. Podklady pro klasifikaci jsou kromě ústního zkoušení získávány také hodnocením písemných prací, referátů a dalších forem. K sebehodnocení měli žáci příležitost při stanovení relativní chyby v laboratorní práci a při formulaci jejího závěru.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu fyzika byly hodnoceny jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech občanská výchova a základy společenských věd

Předmětovou komisí navržené a ředitelem schválené rozdělení základních tematických celků učebních osnov do ročníků respektovali všichni vyučující. Rozpracování těchto celků jednotlivými učiteli do ročního plánu učiva (tzv. tematický plán) bylo jen v jednom případě spíše formálním dokumentem, který se zápisy ve třídní knize korespondoval jen částečně. Sledovaná výuka většinou navazovala na předchozí učivo, přestože ojedinele byly ve třídních knihách zaznamenány nekonkrétní zápisy o probírané látce.

Dosažené odborné a pedagogické vzdělání všech tří vyučujících se pozitivně promítlo v úrovni sledované výuky.

Materiální podpora výuky byla slabším místem poloviny navštívených hodin. Didaktická technika a názorné pomůcky nebyly s výjimkou kopírovaných textů využity, s učebnicemi jako zdrojem informací žáci nepracovali.

Úroveň materiálního zázemí a jeho využívání poznamenaly organizaci výuky v polovině navštívených hodin, kde byl věnován značný prostor předávání nových informací formou věcně správného výkladu. Méně času pak zbylo na vlastní práci žáků s novými poznatky z hlediska aplikace v praxi, zařazení do širších souvislostí, na práci s textem apod. Naopak

ve druhé polovině hodin dominovalo činnostní pojetí výuky založené na tvůrčí práci žáků a jejich individuálních i kooperativních aktivitách. Ojedinelým nedostatkem bylo zařazení některých činností, které odváděly od naplnění stanoveného cíle hodiny.

Zejména v nižších ročnících víceletého gymnázia spolupracovali žáci s učitelem velmi spontánně a ochotně. Rovněž zařazování referátů vhodně zvyšovalo zájem žáků o probíraná témata, který v jednom případě vyústil ve velmi podnětnou a přínosnou diskusi.

Všichni vyučující umožnili žákům vyjádřit vlastní názory a současně je vedli k věcné argumentaci, toleranci a respektování odlišných názorů. Rozvoj komunikativních dovedností žáků byl zaznamenán více v hodinách, kde nedominoval verbální výklad vyučujících. Jen v jedné hodině nerespektovali někteří jedinci dohodnutá pravidla chování.

Sledovaná klasifikace žáků byla pozitivně laděná, objektivní a přiměřeně náročná. Rezervy byly zjištěny v menší četnosti hodnocení výkonů žáků jak v průběhu, tak v závěru vyučovacích hodin.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech občanská výchova a základy společenských věd byly hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika

Ve sledované výuce byly stanovené cíle vhodné a přiměřené aktuálnímu stavu vědomostí a dovedností žáků. Časově-tematické plány každého vyučujícího vycházely z velmi dobře vypracovaného rámcového rozvržení učiva, jehož náplň odpovídala učebním osnovám předmětu. Pozitivním prvkem při naplňování plánu výuky a při provádění jejich nutných úprav v jednotlivých ročnících byla spolupráce vyučujících v rámci předmětové komise.

Příkladné personální zajištění výuky matematiky (pět vyučujících s odbornou a pedagogickou způsobilostí) se pozitivně promítlo ve věcné a odborné stránce vyučování.

Veškerá sledovaná výuka probíhala v kmenových učebnách, které měly velmi dobrou estetickou úroveň, ale neobsahovaly žádné prvky podnětnosti pro výuku a mimo jedné učebny nebyly vybaveny učebními pomůckami. Didaktická a výpočetní technika není systematicky využívána (jediný zpětný projektor byl využit pouze při matematickém semináři). Hlavními a jedinými pomůckami při výuce byly učebnice a předtištěné texty.

Organizace a řízení hodin měly vždy velmi dobrou úroveň. Příprava vyučujících byla promyšlená hlavně vzhledem ke vzdělávacím cílům a méně k metodám pro jejich dosažení. Pozitivními prvky ve sledovaných hodinách byly práce s chybou a častý individuální přístup ke slabším žákům.

Aktivita žáků byla průměrná a odpovídala frontálně vedenému vyučování. Sporadicky bylo demonstrováno využívání matematických znalostí a dovedností v praktickém životě. Oproti tomu bylo kladným zjištěním časté připomínání uplatnění matematiky v teorii fyziky a výpočetní techniky v rámci mezipředmětových vztahů.

Při vzájemné komunikaci v hodinách byla akceptována stanovená pravidla. Vyučující byli vždy dominantní osobou při vedené diskusi a žáci převážně odpovídali jednoduchými větami. Komunikativní dovednosti některých žáků vyšších ročníků měly pouze vyhovující úroveň. V nižších ročnících byly reakce žáků rychlejší a nápaditější.

Rezervy byly zjištěny ve formách hodnocení. U všech vyučujících převažovala standardní klasifikace písemných prací žáků nebo individuální klasifikace při tzv. ústním zkoušení u tabule. Ve sledovaných hodinách neprobíhalo shrnující zhodnocení práce žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika byly hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Při zjišťování výsledků žáků využívá škola jednou v roce srovnávacích standardizovaných testů (v kvartě, oktávě a čtvrtém ročníku), čtvrtletních kontrolních prací v jednotlivých předmětech, výsledků při přijímacím řízení na vysoké školy, výsledků okresních a krajských kolech předmětových olympiád. Rozbor výsledků je projednáván při pedagogických radách a při jednáních předmětových komisí. Opatření se průběžně promítají do plánování práce jednotlivých pedagogů, předmětových komisí a do kontrolní činnosti vedení školy.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Průběh vzdělávání a výchovy byl ve sledovaných předmětech a skupinách předmětů v gymnáziu celkově hodnocen jako velmi dobrý.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

V průběhu inspekce byla provedena tematicky zaměřená inspekce s názvem „Výchova k lidským právům a toleranci“. Její výsledky budou zpracovány do celostátní zprávy, která bude zveřejněna na internetu.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina, vydal Středočeský kraj, Zborovská 11, 150 21 Praha 5, ze dne 18. září 2001 č.j. OŠMS/3053/2001.
2. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 18. září 2001 č.j. 28 751/01-21 ze dne 13. listopadu 2001.
3. Učební dokumenty pro gymnázia s platností od 1. září 1999, učební plán gymnázia s osmiletým studijním cyklem č.j. 20 594/99-22 a se čtyřletým studijním cyklem č.j. 20 595/99-22 ze dne 5. května 1999 s platností od 1. září 1999 počínaje prvním ročníkem.
4. Školní řád a režim školy ze dne 1. září 2004.
5. Třídní výkazy tříd osmiletého a čtyřletého gymnázia.
6. Třídní knihy tříd osmiletého a čtyřletého gymnázia ve školním roce 2004/2005.
7. Rozvrh hodin školy ve školním roce 2004/2005.
8. Podkladová inspekční dokumentace.
9. Záznamy z pedagogických rad a z pracovních porad ředitele školy.
10. Organizační řád ze dne 2. září 2002.
11. Provozní řád ze dne 1. září 2004.
12. Vnitřní kontrolní systém ze dne 10. března 2003.
13. Plán kontrolní a hospitační činnosti ve školním roce 2004/2005.
14. Hospitační záznamy kontrolní činnosti vedoucích pracovníků školy.
15. Organizace školního roku 2004/2005.

16. Plány předmětových komisí sledovaných předmětů pro školní rok 2004/2005.
17. Dlouhodobý plán rozvoje školy ze dne 24. září 2003.
18. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2003/2004.
19. Inspekční zpráva č.j. 025 365/99-05019 ze dne 20. prosince 1999.

ZÁVĚR

Příkladné personální zabezpečení sledovaných předmětů se pozitivně projevilo v úrovni výuky po stránce odborné a věcné. Rezervy byly zjištěny v oblasti použitých metod a forem práce. Celkový stav zajištění výuky vytváří velmi dobré podmínky pro kvalitní naplňování vzdělávacích programů. Pro organizaci činnosti školy má vedení zpracovánu řadu kvalitních dokumentů, které jsou funkčně uplatňovány při řízení a umožňují realizaci plánovaných úkolů. Demokratický způsob řízení školy vytváří zaměstnancům velmi dobré podmínky pro týmovou práci a naplňování cílů. Rezervy byly zjištěny v kvalitě spolupráce a vlastní sebekontrolní činnosti pracovníků.

Přes velmi dobrou spolupráci s vlastníkem i správcem budovy jsou prostorové podmínky pro gymnázium omezující. Přiměřeně je škola vybavena didaktickou technikou. Zjištěným nedostatkem bylo její nesoustavné využívání a zvláště u výpočetní techniky její zastaralost. Na jedné straně bylo kladným zjištěním dostatečný fond odborné a naučné literatury, ale na druhé straně nevyrovnanost ve vybavení a používání učebnic u jednotlivých ročníků. U stavu materiálně-technických podmínek byla pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Vzdělávací programy školy jsou realizovány v souladu s platnými učebními dokumenty. Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční. Činnost výchovného poradce včetně preventivní péče je velmi dobře integrována do výchovně-vzdělávacího procesu. Klima školy přispívá k realizaci vzdělávacích programů. Otevřenost školy vůči veřejnosti je součástí funkčního informačního systému.

Porovnáním současně zjištěných výsledků s hodnocením v předchozí inspekční zprávě (č. j. 025 365/99-05019 ze dne 20. prosince 1999) lze konstatovat, že personální podmínky jsou stále hodnoceny jako velmi dobré, u materiálně-technických podmínek došlo k určitému zlepšení. Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve stejně sledovaných předmětech mělo opět celkově velmi dobrou úroveň. K výraznému pozitivnímu posunu došlo v oblasti klimatu školy. Demokratické řízení vytváří příznivé podmínkami pro práci žáků a všech pracovníků, kteří mají zájem o rozvoj školy.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrý (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektor	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Václav Skála	V. Skála v. r.
Člen týmu	Mgr. Iva Kadeřábková	I. Kadeřábková v. r.
Člen týmu	Mgr. Petr Jiroš	P. Jiroš v. r.
Člen týmu	Mgr. Richard Spiegl	R. Spiegl v. r.

V Rakovníku dne 7. ledna 2005

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 19. ledna 2005

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
PhDr. Jiří Vlček, ředitel školy	J. Vlček v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Nádražní 102/II, 269 01 Rakovník. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Středočeského kraje, ředitel odboru školství, mládeže a sportu, Mgr. Radek Coufal, Borovská 11, Praha 5, 150 21 - zřizovatel	2005-02-04	b6-1011/05-5102

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.